

Ο ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ

+

Μανόλης Σταυρουλάκης

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

+ Ο Ιππόδρομος της Κωνσταντινούπολης ήταν χώρος δημόσιας ψυχαγωγίας που προοριζόταν για ιπποδρομίες και αρματοδρομίες. Απέκτησε παράλληλα θεσμικές και πολιτικές διαστάσεις και σήμερα στη θέση του βρίσκεται η πλατεία Σουλτάν Αχμέτ και διασώζονται μόνο θραύσματα του αρχικού συγκροτήματος.

EIKONA

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

+ Ο Ιππόδρομος προηγείται χρονικά της Κωνσταντινούπολης και υπήρξε κληροδότημα του Σεπτίμιου Σεβήρου, πιθανώς σε χρήση ήδη από το 2ο αιώνα. Κατά την αυτοκρατορία του Μεγάλου Κωνσταντίνου επεκτάθηκε και ολοκληρώθηκε το 303 με την προσθήκη της σφενδόνης που αποτελούσε το νοτιοδυτικό ημικυκλικό άκρο του. Μετατρέποντας την Κωνσταντινούπολη σε πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας του, ο Κωνσταντίνος διαμόρφωσε ένα μνημειακό σύνολο ανεξάρτητων, δημόσιων χώρων, μέρος του οποίου ήταν και ο Ιππόδρομος.

+ Την ίδια εποχή ξεκίνησε και η συστηματική διακόσμηση του χώρου, η οποία συνεχίστηκε από τους επόμενους αυτοκράτορες, Κωνσταντίο, Θεοδόσιο Α΄, Αρκάδιο και Θεοδόσιο Β΄ με μεταφορά πολύτιμων γλυπτών.

ΚΑΠΟΙΑ ΜΝΗΜΙΑ ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΥ

+ Στα αξιόλογα μνημεία του Ιπποδρόμου ανήκουν η στήλη των Όφρων, ο οβελίσκος του Θεοδόσιου Α΄ και ένας ακόμα οβελίσκος από συναρμωσμένους λίθους που αποδίδεται στον Κωνσταντίνο Ζ΄ Πορφυρογέννητο, τα οποία σώζονται και διατηρούνται στο κέντρο του σύγχρονου δημόσιου χώρου. Γνωστά είναι επίσης τέσσερα χάλκινα άλογα που είχαν αρχικά τοποθετηθεί σε πύργο πάνω από τις πύλες του Ιπποδρόμου και το 1204 τοποθετήθηκαν από τους Ενετούς στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου.

+ Τον Ιππόδρομο κοσμούσαν επίσης αρκετά αγάλματα αφιερωμένα σε φημισμένους αρματοδρόμους. Η βάση ενός μνημείου προς τιμή του ηνίοχου Πορφύριου (ή Καλλιόπας) διασώζεται και εκτίθεται σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης, άλλοτε μέρος του αίθριου της Αγίας Ειρήνης.

ΜΝΗΜΙΑ

Η στήλη των Όφρων

Ο οβελίσκος του Θεοδόσιου Α΄

Χάλκινα άλογα

ΤΟΠΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

- + Σε ιδεολογικό επίπεδο, ο Ιππόδρομος, όπως και άλλοι δημόσιοι χώροι της βυζαντινής Κωνσταντινούπολης, ενίσχυαν το αίσθημα του δεσμού με την πόλη της Ρώμης, λειτουργώντας παράλληλα ως πολιτικός θεσμός, συμβάλλοντας εν γένει στη θριαμβική αυτοκρατορική ιδεολογία. Αποτελούσε τον τόπο όπου παρουσιάζονταν οι νέοι αυτοκράτορες ή έρχονταν σε επαφή με το λαό στα πλαίσια εορταστικών εκδηλώσεων, ενώ εκεί πραγματοποιούνταν ακόμα σημαντικές εκτελέσεις.
- + Μέσα από τα αγωνίσματα του Ιπποδρόμου και τη λαϊκή συμμετοχή, δημιουργήθηκαν φατρίες (δήμοι) καταλαμβάνοντας ξεχωριστές κερκίδες επί της δυτικής πτέρυγας του ιπποδρόμου και απέναντι από το Κάθισμα του αυτοκράτορα. Σταδιακά απέκτησαν χαρακτηριστικά πολιτικών ή θρησκευτικών παρατάξεων, μέσα από τις οποίες ο Ιππόδρομος εξελίχθηκε σε τόπο δημόσιας έκφρασης.

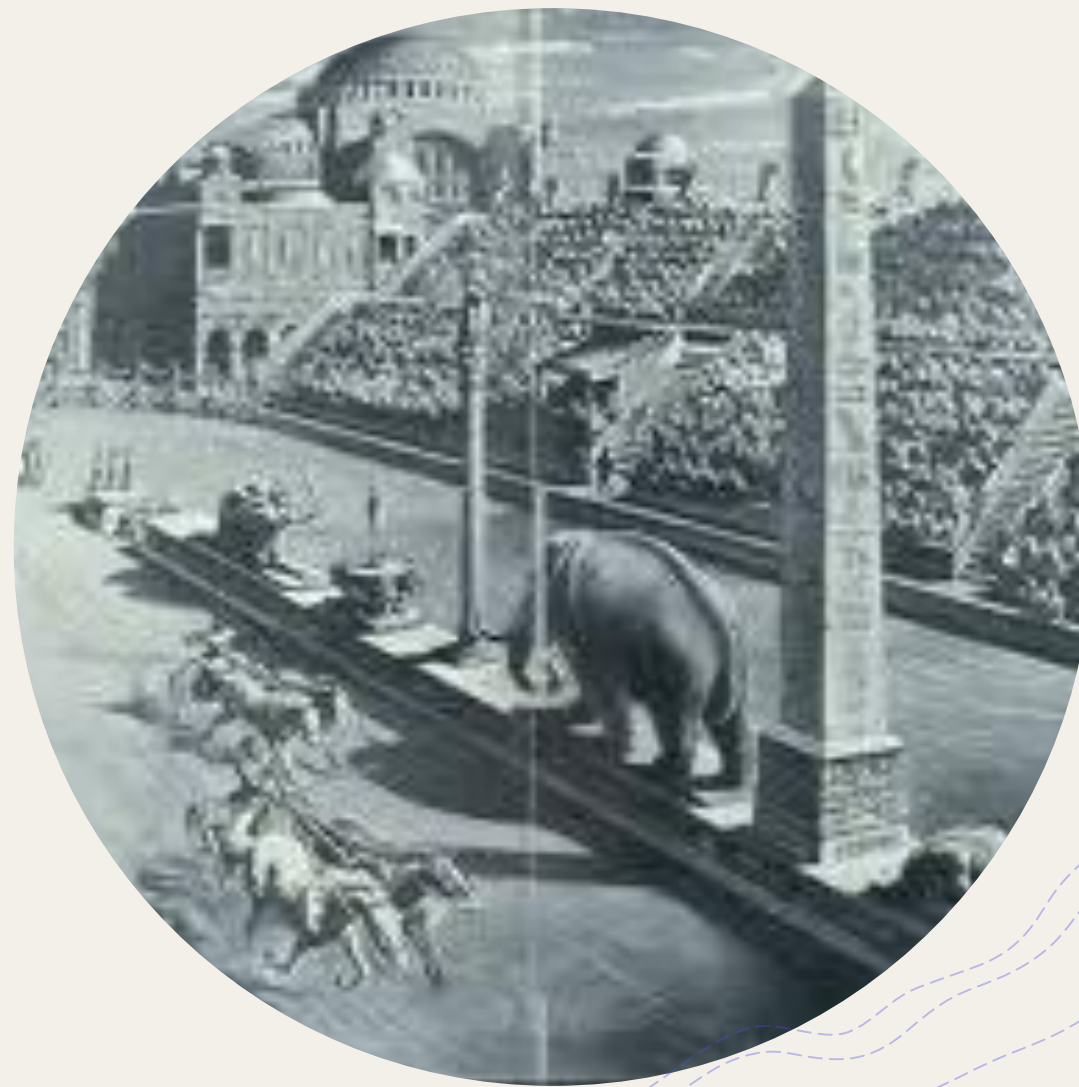
Η προετοιμασία για της αρματοδρομίες

- + Πριν από κάθε αρματοδρομία χρειάζονταν δύο μέρες προετοιμασίας. Πρώτα έπρεπε να πάρει άδεια ο διοργανωτής των αγώνων από των αυτοκράτορα. Έτσι οι διοργανωτές ξόδευαν μία ολόκληρη μέρα για αυτό. Την επόμενη μέρα έκαναν ανακοινώσεις για να λάβουν γνώση οι θεατές και να μαζευτούν στον ιππόδρομο. Ύστερα έλεγχαν τους στάβλους, τα άλογα και τα άρματα. Τέλος χαιρετούσαν τους αντιπάλους τους και τους εύχονταν καλή τύχη. Την τρίτη ημέρα τελούνταν οι αγώνες. Ο αυτοκράτορας πήγαινε στον ιππόδρομο και αφού γινόταν η τελετή έναρξης έδινε το σύνθημα για να ξεκινήσουν οι αγώνες. Άνοιγαν οι θύρες και έμπαιναν στην αρένα τα τέσσερα πρώτα άρματα, τα οποία είχαν επιλεγθεί από κλήρωση.

Αρματοδρομίες

- + Έπρεπε να κάνουν επτά φορές το γύρο του ιπποδρόμου (περίπου 28.800 μέτρα). Σε ένα μεγάλο βάθρο, ορατό από τους θεατές τοποθετούνταν επτά αυγά στρουθοκαμήλου. Όταν ένας αρματοδρόμος εκπλήρωνε έναν γύρο αφαιρούσαν ένα αυγό από το όνομά του.
- + Εκτός από νέους οι οποίοι ήθελαν να κερδίσουν φήμη, ο Κωνσταντίνος Η΄ έπαιρνε μέρος στους αγώνες και αναδεικνυόταν νικητής πολλές φορές. Ήταν πολύ σημαντικό που ο αυτοκράτορας συμμετείχε σε γεγονός των απλών ανθρώπων.

**ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΥ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΤΕ**

+